

MÓN ANTIC

AMELA VALVERDE, Luis. *Varia nummorum*. Barcelona: Asociación Numismática Española, 2012. 137 p.

Luis Amela presenta un recull de vint-i-sis articles dedicats a la seva especialitat: la moneda grega i romana dels segles II i I aC. Els articles recullen majoritàriament varietats inèdites que ajuden a completar els catàlegs internacionals de referència sobre la moneda d'aquesta època, o bé proposen millores en la datació d'algunes emissions. El seu abast geogràfic és molt ample, ja que comprenen des de la península Ibèrica fins al regne de Bactriana. Pel que fa a les emissions de la península Ibèrica cal destacar tres articles: «De nuevo sobre las emisiones pompeyanas RRC446 y 447», dedicat a denaris a nom de Pompeu el Gran, procònsul; «Los tesoros de principios del s. I a. C. de la provincia de Cuenca», i «Serie de plomos monetiformes hispanos procedentes de una subasta norteamericana».

X. S. A

FEUGÈRE, Michel; PY, Michel. *Dictionnaire des monnaies découvertes en Gaule méditerranéenne (530-27 avant notre ère)*. Montagnac: Paris: Éditions Monique Mergoil; Bibliothèque Nationale de France, 2011, 720 p.

El mot «diccionari» que encapçala el títol del llibre és enganyós en detriment del seu veritable contingut. L'obra de Feugère i Py, acompanyada d'un prefaci de Michel Amandry, és en realitat un luxós i ben editat compendi de les monedes antigues recuperades a les vores mediterrànies de l'antiga Gàl·lia (o actual França, si ho preferiu). Inclou, per tant, monedes antigues de diferents orígens: des dels locals marsellesos i provençals fins als més llunys de la Magna Grècia, passant per les sèries procedents de la península Ibèrica o les emeses per l'autoritat romana. Les monedes de la península Ibèrica abasten aproximadament unes trenta pàgines del total del llibre, i són presentades seguint el mateix esquema de la resta de sèries: excel·lents fotografies en color acompanyades de la descripció de cada tipus i de les distintes procedències locals conegudes. La presentació dels tipus respon a l'esquema dels catàlegs clàssics, és a dir, que una única imatge seleccionada representa tota la resta de monedes semblants que han estat localitzades a la regió. La successió de tipus monetaris és complementada amb força mapes de dispersió de troballes i amb alguns comentaris sobre la circulació de determinades sèries monetàries. La

part final del llibre, l'ocupen més de cent cinquanta pàgines de troballes repertoriades i indexades segons la població actual, i cinquanta pàgines de bibliografia especialitzada i actualitzada.

X. S. A

VILLARONGA, Leandre; BENAGES, Jaume. *Ancient Coinage of the Iberian Peninsula / Les monedes de l'Edat Antiga a la Península Ibèrica*. Societat Catalana d'Estudis Numismàtics (Institut d'Estudis Catalans). Barcelona, 2011.

Villaronga no deixa mai de sorprendren's. Després del seu excel·lent *Corpus Nummum Hispaniae ante Augusti Aetatem*, publicat el 1994 i reeditat el 2002, ens aporta ara aquesta magnífica obra que supera tot el que s'havia fet fins ara. Villaronga, junt amb Jaume Benages, han construït una completa catalogació de totes les emissions monetàries gregues, ibèriques i romanes atribuïdes a Hispània, una fita que mai ningú havia assolit.

El llibre es divideix en dos grans apartats ben diferenciats. El primer comprèn les monedes encunyades abans d'August i ha estat elaborat per Villaronga. El segon apartat, obra de Benages, tracta sobre les emissions provincials romanes i les emissions de la República i de l'Imperi romà atribuïdes a Hispània.

Villaronga ha fet, doncs, una posada al dia del corpus publicat anteriorment per ell mateix. Totes les novetats publicades o inèdites que ha pogut estudiar durant aquests darrers anys hi han estat incorporades. També s'han actualitzat els pesos mitjans i el nombre d'exemplars coneguts per a moltes de les emissions i s'han millorat molt les fotografies, cosa que s'agraeix en un llibre de'un abast i una importància tan grans.

Sempre he admirat molt aquest autor pel seu poder de síntesi, que li fa donar una informació molt completa en el mínim espai. També penso que la numeració correlativa de totes les monedes fa molt més fàcil la recerca de les peces, ja que en el corpus anterior, en el qual cada sèrie iniciava numeració, hom havia de donar la pàgina a més de la numeració.

La segona part romana és obra, com hem dit, de Benages. Aquest autor, gran coneixedor de les encunyacions de Tarragona, ha publicat diferents treballs sobre aquesta seca. El darrer, ara fa poc més d'un any, en col·laboració amb Ian Carradice i Xavier Sanahuja, *Les monedes de Vespasià de la Província Tarracensis* (SCEN, 2010).

Les investigacions numismàtiques de les sèries hispàniques han estat bastant abundants i han tingut estudiosos excel·lents. Cada any apareixen monografies sobre seques o estudis sectorials sobre un període concret de la nostra